

© ILVO

VAARZEN IN DE WEIDE OF OP STAL?

Presteren vaarzen die in de stal opgefokt worden beter dan vaarzen met weidebeloop en bijvoeding? Dat zocht men uit op het ILVO. De groei van vaarzen moet erop gericht zijn dat ze kunnen kalven op de leeftijd van 24 maanden aan een gewicht van 600 kg. – Naar: ILVO

De leeftijd bij eerste kalving van vaarzen van het Belgisch witblauw ras is een belangrijke parameter voor het rendement van de vleesveehouder. De gemiddelde leeftijd bij eerste kalving bedraagt 29,9 maanden. Dat blijkt uit een enquête van het departement Landbouw en Visserij bij 71 Vlaamse vleesveehouders. Als de vaarzen vroeger kunnen kalven, dan verbetert dit het rendement. Bijgevolg is er ook minder impact op klimaat en milieu. Het moet de doelstelling zijn om de dieren te laten kalven op een leeftijd van 24 maanden en aan een gewicht van 600 kg. Om dit scherpe doel te bereiken, moeten de vaarzen een dagelijkse groei realiseren van minstens 750 gram. Het is uit eerder onderzoek al gebleken dat deze groei alleen kan gehaald worden wanneer de vaarzen jonger dan één jaar op de weide bijgevoerd worden met energie- en eiwitrijk krachtvoer. De beste resultaten worden behaald met een rantsoen van 3 kg krachtvoer bestaande uit bijvoorbeeld 80% bietenpulp voor energie-aanbreng en 20% sojaschroot voor eiwitaanbreng.

Een sterke groei doet vroeg kalven.

Daarnaast blijft de vraag of vaarzen even goed presteren qua groei in de weide (met bijvoeding) als in de stal. Om hierop het antwoord te vinden deed het

ILVO een proef waarbij twee groepen van vaarzen vergeleken werden: een groep met permanente stalvoeding en een groep met weidebeloop én met optimale bijvoeding met eiwit- en energierijk krachtvoer. In de praktijk zal het afhangen van het management van het bedrijf wat de meest voor de hand liggende aanpak is. Zo zal bijvoorbeeld een bedrijf dat beschikt over (verre) weiden die moeilijk te maaien zijn, eerder kiezen

Tabel 1 Voederinname en groei per groep en per periode - Bron: ILVO

	Weideperiode (zomer)		Stalperiode (winter)	
	Weidegroep	Stalgroep	Weidegroep	Stalgroep
Versestofopname (kg/dier/dag)	15,68	13,94	20,08	20,25
Drogestofopname (kg/dier/dag)	4,3	5,37	7,58	7,56
Ruw eiwit (g/dag)	801	744	1.133	1.111
DVE (g/dag)	526	505	602	591
OEB (g/dag)	45	-51	20	55
VEM / dag	4.706	5.445	7.414	7.971
Voederconversie	6,73	7	9,05	8,69
Startgewicht (kg)	211,1	212,6	310,5	340,8
Eindgewicht (kg)	310,5	340,8	465,3	490,6
Dagelijkse groei (kg/dag)	0,632	0,812	0,838	0,86
Dagelijkse groei weideperiode + stalperiode (kg)	0,755	0,826		

voor weidebeloop om deze percelen te benutten.

Methodologie

Voor de proef werden dertig vaarzen die een homogene groep vormden volgens leeftijd, gewicht en dagelijkse groei, verdeeld over twee groepen. Bij de start van de proef waren de vaarzen tussen 149 en 239 dagen oud. Ze wogen tussen 175 en 249 kg. De eerste groep met weidebeloop en bijvoeding tijdens het weideseizoen noemen we verder de 'weidegroep'. Deze groep verbleef op de weide van 2 mei tot 10 oktober, en werd bijgevoerd met 3 kg krachtvoeder per dag zoals hoger aangegeven (80% bietenpulp en 20% sojaschroot vers product). Na het weideseizoen werden ze op stal gebracht om ze gedurende de winter verder op te volgen. De tweede groep werd permanent opgesteld, zowel tijdens het weideseizoen als in de daaropvolgende winter. Deze groep noemen we de 'stalgroep'.

De voederopname op groepsniveau werd geregistreerd voor beide groepen. Omdat de inname van vers gras op de weide zeer moeilijk te bepalen is, werd de weidegroep tijdens drie opeenvolgende dagen in het weideseizoen toch op stal gebracht en werd de inname van vers gemaaid gras bepaald, als maatstaf voor de grasinname op de weide.

De stalgroep werd gehuisvest in ingestrooide boxen. Het stalrantsoen bestond uit 85% maïskuil en 15% krachtvoer op drogestofbasis. Ook op stal werd de inname op groepsniveau gemeten. In de daaropvolgende winterperiode van 10 oktober tot 9 april werden de twee groepen opgesteld. In die periode werden de vaarzen ook gedekt of geïnsemineerd. De dieren werden op dezelfde manier gevoerd met een rantsoen op basis van 60% kuilmaïs en 40% graskuil en aangevuld met bestendig sojaschroot en een mineralen-vitaminenmix. Gedurende zowel de weide- als de stalperiode werden de dieren om de vier weken gewogen. De resultaten van de gemiddelde voederinname en de groeiprestaties per groep en per periode zijn samengevat in tabel 1.

Resultaten

De gemiddelde groei van de vaarzen in de weide met bijvoeding bedroeg 0,63 kg/dag. Dit resultaat sluit goed aan bij andere onderzoeken. De groei van de vaarzen met stalvoeding was 0,81 kg/

dag. Dat is 22% hoger dan de groei van de vaarzen in de weide.

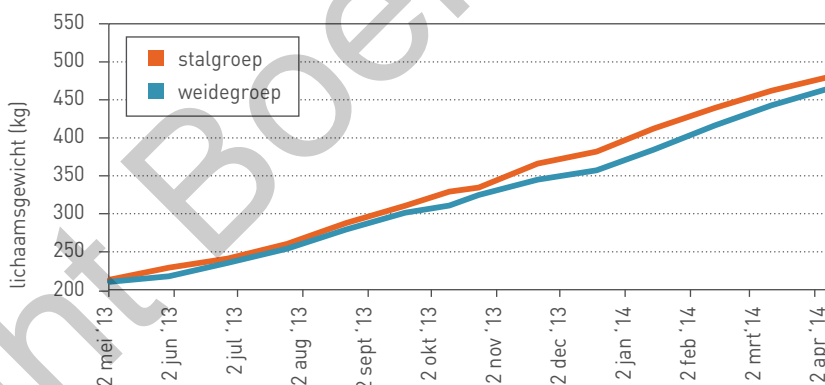
In de eerste twee weken op stal groeiden de vaarzen van de weidegroep meer dan één kg per dag. Terwijl bij de stalgroep precies in die periode een dip bleek op te treden in de groei. Deze vaarzen groeiden nog slechts 0,40 gram/dag. Het resultaat was dat de dieren uit de weidegroep hun achterstand in gewicht deels konden compenseren. Echter, over heel de winterperiode gezien was de dagelijkse groei in iedere groep gelijk.

Vaarzen met weidebeloop groeiden minder

Het besluit van deze proef is dat de vaarzen met weidebeloop, ondanks de bijvoeding met hoogwaardig krachtvoer, minder goed groeiden dan de vaarzen die op stal gevoerd werden. De eerste weken op stal zagen we een sterke

inhaalgroei van de dieren die uit de weide kwamen maar over heel de winterperiode gezien was de groei van beide groepen min of meer gelijk. Als we naar de groeiprestaties over heel het jaar (weideperiode en stalperiode) kijken, dan zien we dat de stalgroep een groei realiseerde van 0,83 kg/dag en de weidegroep een groei van 0,76 kg/dag. Maar finaal is het besluit voor beide groepen toch positief omdat de vaarzen in de twee groepen een groei realiseerden van meer dan 0,75 kg/dag. En dat blijft het streefdoel voor iedere vleesveehouder opdat de vaarzen op de vooropgestelde kalvingsleeftijd van 24 maanden een gewicht van 600 kg zouden halen. ■

Aan dit artikel werkten mee: Karen Goossens, Leo Fiems, Bart Ampe & Sam De Campeneere, ILVO

Figuur 1 Evolutie van het levend gewicht van de vaarzen in de stalgroep en in de weidegroep
- Bron: ILVO

SELENIUMGEHALTE

Het seleniumgehalte in het bloed werd bepaald voor zowel dieren uit de weidegroep als de stalgroep, aan het einde van de weideperiode en aan het einde van de stalperiode. Uit dit bloedonderzoek bleek dat op de weide alle vaarzen seleniumgehalten hadden onder de norm van 70 µg/liter. Ook bij de vaarzen op stal, die een vitaminen-mineralenkern kregen met 1 mg Se/kg DS, bleek 80% van de dieren de norm niet te halen. Wanneer tijdens de stalperiode de seleniumtoediening voor alle vaarzen opgetrokken werd naar 3 mg Se/kg DS (bestaande uit 50% organisch en 50% anorganisch selenium), werden aan het einde van de stalperiode gemiddelde seleniumgehalten in het bloed gemeten van 77 µg/liter en bleek de seleniumbehoefte voor het merendeel van de vaarzen gedekt. Deze resultaten wijzen erop dat weidegras, zonder bijkomende seleniumbemesting, arm is aan selenium en men waakzaam moet zijn voor tekorten na de weideperiode.